

KIM BERGLUND

**DANIEL FRIDELL &
THEODOR LUNDGREN**

TUNNUSTA TAI KUOLE

**ELOONJÄÄMISTAISTELU
THAIMAALAISESSA
KUOLEMANSELLISSÄ**

SUOMENTANUT TARJA LIPPONEN

**JOHNNY
Kniga**

KIM BERGLUND | DANIEL FRIDELL &
THEODOR LUNDGREN

SUOMENTANUT TARJA LIPPONEN

TUNNUSTA TAI KUOLE

ELOONJÄÄMISTAISTELU
THAIMAALAISESSA
KUOLEMANSELLISSÄ

JOHNNY KNIGA
HELSINKI

Ensimmäinen painos

© Kim Berglund, Daniel Fridell and Theodor Lundgren, 2024

Ruotsinkielinen alkuteos: *Samarbeta eller dö – En kamp för rättvisa
inifrån Thailands dödsceller*

First published in 2024 by Bokförlaget Forum

Published by arrangement with Lagercrantz Agency AB

Suomenkielisen laitoksen © Tarja Lipponen ja Johnny Kniga 2025

Johnny Kniga

An imprint of Werner Söderström Ltd

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

ISBN: 978-952-362-277-7

Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@kniga.fi

Nils-Eric Schultzin esipuhe

Olen ollut syyttäjänvirassa nelisenkymmentä vuotta. Valtaosan tuosta ajasta nostin syytteitä kansainvälistä järjestäytyntä rikollisuutta vastaan esimerkiksi törkeistä huumausainerikoksista, törkeistä ryöstöistä ja törkeästä ihmiskaupasta. Tutkinnat vaativat monesti yhteistyötä ulkomaisten oikeusviranomaisten kanssa. Uskoakseni olen hoitanut ruotsalaissyöttäjistä eniten tuonkaltaisia juttuja. Tilastotietoa minulla tosin ei ole.

Kimin tapaukseen törmäsin ensi kertaa, kun toinen hänen vanhemmistaan soitti minulle. Kimin kiinniotosta Thaimaassa kesäkuussa 2010 oli kulunut joitain kuukausia. Soittajan äänestä kuului epätoivo ja lohduttomuus pojan tilanteesta, johon tämä oli vanhemman mukaan joutunut perusteettomasti.

Sain kuulla, että ruotsalaiset, yhdysvaltalaiset ja thaimaalaiset poliisit olivat virittäneet Kimille ansan, jotta hänet saataisiin pidätettyä Thaimaassa huumausainerikoksesta. Mutta voisiko sellainen pitää paikkaansa? Koko juttu kuulosti Netflixin jännityssarjan juonelta.

Vanhempi aneli minulta apua, ja kahden melko lailla Kimin ikäisen pojan isänä päätin yrittää saada jutusta lisätietoa. Se osoittautui aluksi suhteellisen mutkikkaaksi tehtäväksi, koska Kim oli toisella puolella maapalloa, mutta melko pian puhelun jälkeen pääsin sähköpostiyhteyksiin hänen thaimaalaisten asianajajien kanssa. Heiltä sain tietää lisää Kimiin kohdistetusta iskusta ja eristetyistä oloista, joissa Kim eli vangittuna yhdessä Thaimaan

pelätyimmistä vankiloista. Sain asianajajien välityksellä nipun kirjeitä, jotka Kim oli kirjoittanut käsin. Kirjeet tarkensivat kokonaiskuvaa melkoisesti. Niistä selvisi esimerkiksi se, että Kimin tuntema henkilö oli toiminut poliisin käsikassarana iskun valmistelussa. Sain myös tietää, että Kim oli aiemmin ollut rikollinen ja pyörittänyt mittavaa anabolisten steroidien laitonta välitystä.

Yksi Kimin kirjeistä tosin ei tavoittanut minua, vaikka hänen thaimaalainen asianajajansa oli kirjoittanut kuoreen nimeni ja syyttäjälaitoksen osoitteen. Olin tuolloin jäänyt juuri eläkkeelle, joten valtakunnansyyttäjänvirastoon saapunut kirje avattiin kansliassa. Kirje alkoi sanoin ”Dear Nils” ja sisälsi Kimin yksityisiä näkemyksiä, jotka oli tarkoitettu vain minun luettavikseni. Kaikkien kirjekuoren ja kirjeen ensimmäisen sivun lukeneiden on täytynyt tajuta, että vastaanottaja olin minä, varsinkin kun olin noihin aikoihin tuttu nimi syyttäjälaitoksessa. Kirjettä ei kuitenkaan lähetetty edelleen kotiosoitteeseeni, joka oli kyllä kanslian tiedossa, eikä minulle kerrottu siitä. Sitä on vaikea tulkita miksi-kään muuksi kuin yritykseksi estää tiedonkulku Kimiltä minulle.

Mitä enemmän pengoin tapausta, sitä vakuuttuneempi olin siitä, että kyse oli oikeusskandaalista, joka oli pahempi kuin Thomas Quickin tai Kevin Hjalmarssonin tapaus. Kolmen maan (Ruotsin, Yhdysvaltojen ja Thaimaan) poliisi oli toisin sanoen yllyttänyt Kimin laittomasti rikokseen ja lopputuloksena olisi voinut olla Kimin teloitus. Useimpien saattaa olla todella vaikea uskoa, että Ruotsin poliisi voisi toimia niin. Minun ei. Tiesin varsin hyvin, että eräissä poliisin yksiköissä käytettiin keinoja, jotka ovat varovaisesti sanottuna harmaata aluetta. Tiesin senkin, että tietyissä tapauksissa ne eivät olleet Ruotsin lain mukaisia.

Kimin taistelu jatkuu. Hän on haastanut oikeuteen Ruotsin valtion, ja kanne ulottuu myös poliiseihin, jotka olivat osallisia siihen, että hänet otettiin kiinni väärin perustein Thaimaassa

kesäkuussa 2010. Se kohdistuu lisäksi muihin valtion viranomaislaitoksiin ja yksittäisiin virkahenkilöihin myös syyttäjälaitoksen piirissä. Vireillä olevassa jutussa Kimiä edustavat asianajaja Sebastian Scheiman ja minä. Ratkaisua odotetaan aikaisintaan vuonna 2025. Häkellyttävintä tässä vaiheessa ovat mielestäni valtion yritykset pitää erilaisin salassapitomääräyksiin piilossa mahdollisimman paljon vuoden 2010 käänteistä.

Mainitsin aluksi, että olen hoitanut pääosin juttuja, joissa on ollut kytköksiä ulkomaille. Yhdessäkään tapauksessa en ole voinut vedota salassapitoon, ja osaa jutuista on käsitelty avoimesti ulkomaisissa konferensseissa, seminaareissa Ruotsissa ja päälle päätteeksi mediassa. Kimin tapauksen salassapitotarvetta tulkitseen niin, että jokin jutussa on mennyt pahan kerran hullusti, ja sitä valtio nyt yrittää kaikin keinoin peitellä. Kimin tapausta ei tulla käsittelemään poliisien tai syyttäjien tulevissa konferensseissa.

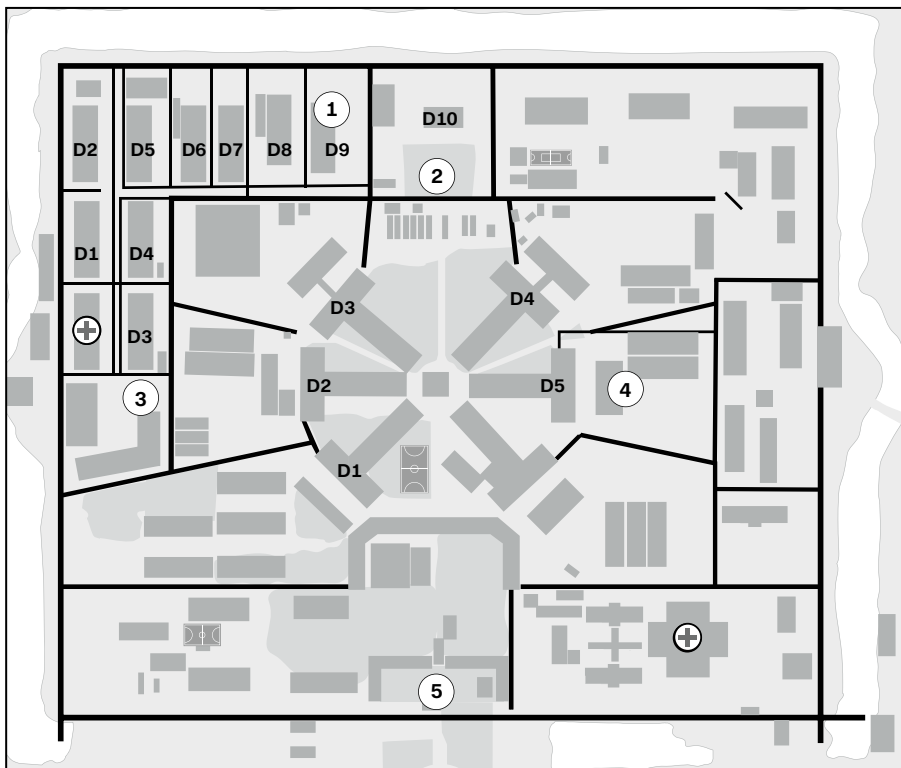
Kun olen kertonut tutuille Kimin tapauksesta ja kiinnostuksestani siihen, olen nähnyt kulmakarvojen kohoilevan. Miten on mahdollista, että syyttäjä ensin omistautuu melkein koko uransa ajan vaatimaan pitkiä vankeusrangaistuksia ammattirikollisille ja sitten yllättäen kamppailee saadakseen hyvitystä ja oikeutta ihmiselle, joka on ollut ammattirikollinen? Vastaus on yksinkertainen. Sillä ei ole minulle merkitystä. Keskityn pelkästään Kimin perusteettomaan kiinniottoon liittyviin seikkoihin ja tapaukseen kytkeytyviin ruotsalaispoliiseihin. Sen lisäksi tähtäimessäni ovat ne viranomaistahot ja niiden työntekijät, jotka eivät saamastaan konkreettisesta informaatiosta huolimatta ryhtyneet minkäänlaisiin toimiin, jotta olisivat saaneet väärän tuomion korjatuksi. Tiedän, että se olisi ollut vaikeaa, mutta asian hyväksi ei todellakaan tehty mitään.

Tämä kirja kertoo nuoresta miehestä, joka joutui ilman omaa syytään käymään läpi oikeuspainajaisen. Olen todella iloinen, että Kim on kaikkien viheliäisissä oloissa viettämiensä vankilavuosien jälkeen jaksanut tuoda esiin oman näkökulmansa tapahtumista. Toivon, että kirja johtaisi keskusteluun siitä, millaisia keinoja rikollisuutta vastaan saa käyttää. Minusta on erittäin tärkeää pitää huolta siitä, ettei oikeusturva missään kohtaa pääse unohtumaan, olipa rikollisuus millaista hyvänsä.

Nils-Eric Schultz, entinen valtakunnansyyttäjä

Tämä on minun kertomukseni. Osa nimistä on
muutettu ja eräiden ihmisten henkilöllisyyttä on
suojattu toisin tavoin, mutta olen pyrkinyt kertomaan
kaiken niin rehellisesti ja läpinäkyvästi kuin
mahdollista. Kirjeet ja viestit olen toisintanut parhaani
mukaan. Tapaukseni juridiset vaiheet ovat paikoin
melkoista ryteikköä, mutta ne kaikki on dokumentoitu.

Kim Berglund

Vankilakompleksi Klong Prem, "Bangkok Hilton"

Huumerikollisten vankila Bambat Phiset

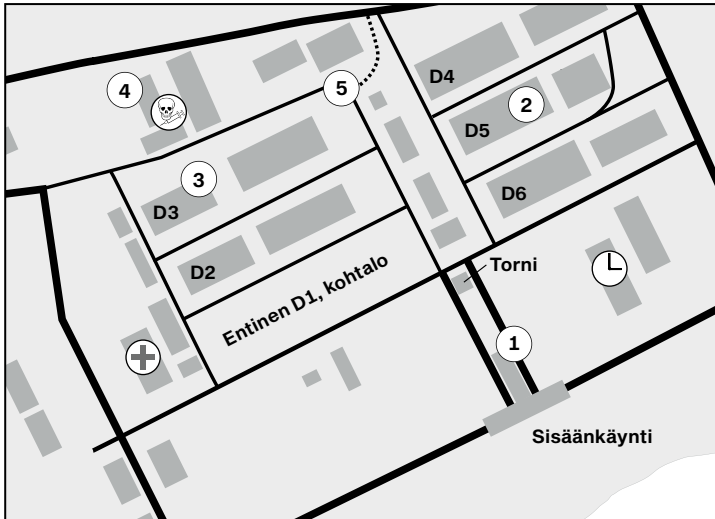
1. Turvaosasto D9
2. Super Max Security D10
3. Vierailualue ja sisäänkäynti

Klong Prem Central Prison

4. Turvaosasto D5
5. Vierailualue ja pääsisäänkäynti

Vankilakompleksissa asuu yli 20 000 vankia. Kompleksiin kuuluu naisvankila Lard Yao, tutkintavankila Bambat Phiset, Bangkok Special Remand, Klong Prem Central Prison ja keskusvankisairaala.

Bang Kwang -vankila, "The Big Tiger"

1. Vierailualue ja kuuluisa torni.
2. Rakennus D5 (yhdistetty rakennus kuolemaantuomituille, death row, ja elinkautisvangeille): Rakennuksessa oli noin 300 kuolemaantuomittua ja 500 elinkautisvankia. Thaimaan pahamaineisimpaan rakennukseen ei kerätty pelkästään korkean riskin vankeja vaan myös vankeusrangaistukseen tuomittuja vaikutusvaltaisia henkilöitä, kuten poliitikkoja, armeijan korkea-arvoisia upseereja ja poliiseja. Vangit muodostivat huumesyndikaatin, jonka lonkerot ulottuivat koko maahan. Kim oli yksi vangeista ennen kuin sotilasjunta iski vankilaan ja hajotti syndikaatin.
3. Rakennus D3: Kimin aika rakennuksessa D3 oli hänen vankilatuomionsa sietämättömin jakso. Hän hankki julmassa ympäristössä itselleen paremmat olot rahalla ja korruptiolla.
4. Teloitusrakennus: Kim saattoi havainnoida sellistään, kun vankeja teloitettiin. Thaimaassa on teloitettu vuoden 1935 jälkeen kaikkiaan 326 ihmistä. Kuolemanrangaistus on yhä voimassa. Vuotta ennen Kimin kiinniottoa teloitettiin kaksi huumerikoksista tuomittua, joista toinen oli Britannian kansalainen. Viimeisin varmennettu teloitus vankilassa tapahtui vuonna 2018.
5. Kimin käyttämättä jäänyt pakoreitti.

Tukholma, vuodenvaihte 2008–2009

Tukholmassa pidetään salainen kokous. Yhdysvaltojen huumeviraston DEA:n Pohjoismaiden-toimiston johtaja matkustaa paikalle Kööpenhaminasta tavatakseen Ruotsin keskusrikospoliisin edustajan. Palaveri-idea on Ruotsin poliisin ja sen tarkoituksena on esitellä rikollinen, joka tunnetaan alamaailmassa lempinimellä Kemisti. Hän on ruotsalaismies, jonka Yhdysvallat on etsintäkuuluttanut laajan huumausaineiden valmistuksen takia.

Kokouksessa keskustellaan sopimuksesta. Keskusrikospoliisille on avautunut mahdollisuus auttaa Kemistiä laistamaan rangaistukset. Samalla sovitaan yhteistyöstä, jonka tavoite on yllyttää Thaimaassa asuva Ruotsin kansalainen rikokseen. Kemisti on operaation avainhenkilö.

Bangkok, maaliskuu 2009

Ruotsin keskusrikospoliisin yhteistoimintamies saapuu Thaimaan poliisin päämajaan Bangkokiin osallistuakseen kokoukseen, jossa on mukana korkea-arvoisia poliisiviranomaisia. Tarkoituksena on vahvistaa operaatio –5 °C. Operaation tavoitteena on ottaa kiinni Ruotsin kansalainen, jota epäillään huomattavista dopingrikoksista.

Kokouksessa päätetään toteuttaa operaatio –5 °C. Päätökseen kytkeytyy tärkeä ehto: Ruotsin osuus operaatiossa on pidettävä tiukasti luottamuksellisena.

1

Rayongin maakunta, Thaimaa, 14. heinäkuuta 2010

Minä ja vaimoni Cherry seisomme pihatiellä hyvästelemässä vaimon veljeä ja tämän perhettä. Katson Cherryä, kun hän pitää vastasyntynyttä tytärtämme Teyaa sylissään. Cherryllä on korkeat poskipäät ja kullanuskea iho, tyttärellämme vaalea, mutta hän on perinyt äitinsä isot tummat silmät.

Kävelemme avaran puutarhan poikki. Kohdevalot korostavat trooppisia kasveja ja patsaita, jotka ympäröivät unelmiemme taloa. Olen hassannut omaisuuksia talon rakentamiseen ja tehnyt siitä sellaisen kuin olen aina haaveillut. Meillä on uimaallas, baari, ulkoporeallas ja kuntosali. Katselen ympärilläni ja tajuan, että olen saavuttanut 29-vuotiaana kaiken, mistä olen unelmoanut.

Cherry on monella tapaa aivan toisenlainen kuin minä. Hän tietää rikostaustastani ja rötöksistäni, mutta emme koskaan puhu niistä. Hän on hyväksynyt, että ne kuuluvat elämäämme, koska ne takaavat turvallisuutemme ja tavoittelemamme tulevaisuuden. Muutaman päivän päästä muutamme pysyvästi Ruotsiin. Ajatus on huojentava. Viime aikojen kaaos on pian ohi ja tiedän, että voin luottaa Cherryyn, tapahtuipa mitä tahansa.

”Lähden torille hakemaan kuivattuja katkarapuja”, Cherry sanoo, suutelee minua pikaisesti poskelle ja katoaa iltahämärään. Koppaan tyttären syliini ja suuntaan kohti olohuonetta.

”Okei, minäkin häivyn. Pitää käydä 7-Elevenissä ja sitten nou-
taa se daami”, sanoo ystäväni, joka on käymässä. Olen tuntenut
hänet joitain vuosia, mutta hän on alkanut käydä hermoilleni.
Jatkuvasti tekosyitä, muuttuvia suunnitelmia ja rahavaikeuksia.
Olen ollut kärsivällinen häntä kohtaan, ehkä liiankin. Parin tun-
nin päästä riesa on kuitenkin ohi ja saan viimeinkin olla hetken
rauhassa. Suljen silmät pikkuinen tytär sylissäni. Nukahdan.

En tiedä, kauanko olen ollut unten mailla, kun herään te-
rassilta kuuluviin jysäyksiin. Uinuvasta rauhasta täydelliseen
sekasortoon sekunnin murto-osassa. Kuulen saappaiden tömi-
nää puulattialla ja tajuan heti, mitä on tekeillä. Kroppa reagoi
vaistomaisesti. Jännityn, ristin kädet pään taakse ja katson oven
suuntaan. Aika tuntuu pysähtyneen. Ovi lennähtää auki ja kah-
den automaattikiväärin piippu osoittaa minua kohti. Neljä isku-
ryhmän miestä rynnistää huoneeseen, kaksi liikkuu kyyryssä kil-
ven takana, kahdella on ase. He huutavat jotain thain kielellä, en
ymmärrä, samassa kuulen taka-alalta Cherryn sydäntäraastavan
huudon. Miehen ääni, kumea ja luja, seisauttaa metelin.

”Älkää ampuko! Älkää ampuko häntä!”

Minut repäistään lattialle ja käteni käännetään selän taakse
käsirautoihin. Katson ylös. Huone on täynnä ihmisiä, raskaasti
aseistettuja poliiseja ja siviilipukuisia miehiä pistoolit kädes-
sä. Heillä on mustat t-paidat, joissa lukee punaisella *Operation*
-5°C. Minut nykäistään jaloilleni ja viedään tummahiuksisen yli-
painoisen länsimaalaisen eteen. Hän on se, joka kielsi ampumasta.

”Kim, minä olen US Drug Enforcement Agencysta DEA:sta ja
sinut on pidätetty!”

Minut viedään olohuoneesta ulos uima-altaalle. Siellä odot-
taa ihmiseri. Tv-kameroiden kirkkaat valot häikäisevät silmiäni.
Rauhallinen puutarha on muuttunut väkeä kuhisevaksi toriksi.
Iskuryhmän miehet tönivät minua eteenpäin kuntosalin ohi koh-
ti autotallia. Varaston ovi on raollaan. Toimittajat ja tv:n kuvaus-
ryhmät ovat jo alkaneet haastatella poliiseja. Pitkänhuiskea

siviilipukuinen thaimaalaismies tarttuu käsivarteeni ja pakottaa mukaansa varastoon. Harmaanmustat hiukset ovat tyylikkää ja ilme halveksiva.

”Olen poliisikenraali Tanasuk. Mitä täällä on?” hän sanoo ja elehtii sivulleen.

”Ei aavistustakaan”, vastaan rauhallisesti.

”Kuvittelet, että voit tulla Thaimaahan leikkimään mafiaa? Mitä täällä on, vastaa!” hän räjähtää.

En vastaa. Käänän katseeni pois. Olen asunut Thaimaassa riittävän pitkään tietääkseni, miten poliisi lavastaa pidätyksiä, jotta voi esitellä rikollista medialle. Pidätetty yritetään saada uhkauksilla ja painostuksella tunnustamaan tv-kameroiden edessä.

Kun poliisikenraali tajuaa, etten aio lähteä mukaan hänen peiliinsä, minut istutetaan tuoliin autotallin eteen. Takanani seisoo puoliympyrässä poliiseja mustat kypärät päässä. He poseeraavat kuin olisin metsästyssaalis. Katselen ihmisjoukkoa puutarhassani. Kameroiden salamavalot räpsyvät, ja puhelimet on kohotettu kuvaamaan. Kaikki tuijottavat.

”Kim, kerro salasanasi”, DEA-agentti komentaa MacBookini käsissään.

Katson häntä silmiin ja kerron unohtaneeni sen.

”Kuuntele nyt tarkkaan, sinä autat meitä tutkinnassa. Haluamme tietää kaiken, rahanpesijäsi, yhteytesi Hells Angelsiin ja erityisesti bisneskontaktisi Kiinaan.”

Tarkastelen miestä hiljaa ja punnitsen hänen sanojaan.

”Tehän olette jo ottaneet mut kiinni. Ei mitään ideaa, että joku muukin vielä narahtaa”, vastaan rehvakkaasti. Jenkki katsoo minua intensiivisesti, hymyilee sitten ja kumartuu lähemmäs. Ääni on matala mutta tiukka:

”Thaimaalaiset eivät ole koskaan nähneet mitään vastaavaa. Tekevät sinusta esimerkin. Sinut teloitetaan.”

Tajuan, että tilanteeni on pahempi kuin olen arvioinut. Miten ne tiesivät, mitä varastossani oli? Mistä ne tietävät kontaktini

Kiinaan? Miehen itsevarma olemus ja ylimielinen asenne edustavat kaikkea, mitä halveksin. Poliisia, joka ei epäröi tehdä rikosta saavuttaakseen päämääränsä. Viha herää sisuksissani, mutta tiedän, että pää on pidettävä kylmänä.

En aio alkaa heidän pelinappulakseen. En ole petturi, en vasikka. On olemassa kunniakoodi, jota noudatan. Sitä ei jenkki tule tajuamaan. Hänelle kyse on vain työstä, rutiineista. Minulle kyse on elämästäni, sielustani ja kunniastani. En aio antaa kenenkään viedä niitä minulta.

”Okei, siinä tapauksessa luovutamme sinut thaimaalaisille ja sinut hyvin todennäköisesti teloitetaan”, mies toteaa. Äänensävy on neutraali. Hän ikään kuin raportoi minulle, millainen tulevaisuuteni on.

Istun hiljaa aloillani ja yritän koota ajatuksiani. En tunne pelkoa, en surua. En tiedä, kauanko siinä istun, mutta viha alkaa vähitellen antaa tilaa vaivihkaiselle yksinäisyydentunteelle. Äkkiä näen Songin, siivoojani, tunkevan esiin väkijoukosta pikkuinen tyttäreni sylissä. Kun näen heidät, panssarini rakoilee, mutta terästäydyn, kun Song lähestyy poliiseja vetoava ilme kasvoillaan.

Yksi poliiseista toteaa Songille jotain thaiksi, ja Song asettaa Teyan varovasti syliini. Tyttäreni suuret ja pyöreät ruskeat silmät katsovat minuun. Hän hymyilee ja äänтелеe iloisesti tajuamatta ympäröivästä kaaoksesta mitään.

Kumarrun hänen puoleensa ja välittämättä siitä, ettei hän ymmärrä, mitä sanon, kuiskaan: ”Et tiedä, mitä tässä on tekeillä, mutta...”

Kun katson hänen viattomiin silmiinsä, tunnen kyynelten kihoavan silmiini. Tytär ei ole valinnut tätä. Hän on tullut juuri maailmaan eikä vielä tiedä, että joutuu kasvamaan ilman isäänsä. Puren hammasta. Olen päättänyt haudata surun syvälle. Minun on oltava vahva. Tyttäreni takia.

Song nousee hiljaa ja kyynleet valuvat hänen ystävällisistä pyöreistä silmistään. ”Kim, olet ollut niin kiltti perhettäni kohtaan,

me rakastamme sinua”, hän sanoo, perääntyy ja katoaa ihmisten joukkoon.

DEA-agentti ilmaantuu taas vierelleni ja kumartuu puoleeni. Hän kuiskaa matalalla äänellä korvaani: ”Saan thaimaalaiset ottamaan vaimosikin kiinni. Hänethän on merkitty yrityksen omistajaksi. Hän tulee kuolemaan vankilassa. Ymmärrätkö, mitä sanon?”

Nyökkään.

”Haluatko auttaa häntä? Saan järjestettyä niinkin, että hän vältyy tältä. Ajattele tytärtäsi. Joutuu raukka kasvamaan ilman vanhempiaan.”

”Mitä ehdotat?” kysyn. Sydäntäni puristaa ajatus tyttärestäni.

”Jos otat koko jutun kontollesi, sanon heille, että päästävät vaimosi. Miten on?”

Katson häntä onttoin silmin. Mitä hän oikeastaan haluaa minulta? Jokin on pielessä. Tarjous on liian yksinkertainen, liian kaavamainen. Muistan hänen sanoneen vain hetkeä aiemmin, että minusta ”tehdään esimerkki”. Epämiellyttävä oivallus alkaa hahmottua. Haluavatko ne minusta vinkkimiehen itselleen vai päästä minusta kerralla eroon?

”Okei sitten, käy”, sanon. Jenkki suoristautuu, nyökkää lyhyesti ja lähtee. Tiedän, etten enää tule näkemään häntä. Maailmani on muuttunut peruuttamattomasti.

Poliisi iski kesäkuussa 2010 Thaimaassa asuvan Kim Berglundin kotiin, löysi talosta huumelaboratorion ja otti kiinni kansainvälisenä huumeparonina pitämänsä nuoren ruotsalaisen.

Teloituksen välttääkseen Berglund sai vain yhden vaihtoehdon: hänen piti suostua yhteistyöhön ja tunnustaa rikoksensa. Miten ruotsalaismies selvisi maailman pelätyimmissä vankiloissa?

Ruotsalainen **KIM BERGLUND** joutui Thaimaassa kuolemanselliin väärin perustein. **DANIEL FRIDELL** on palkittu elokuvaohjaaja ja kirjailija. **THEODOR LUNDGREN** on kirjailija ja vapaa toimittaja.

JOHNNY
Kniga

www.johnnykniga.fi

30.16

978-952-362-277-7

Kansisuunnittelu: Miroslav Šokčić
Takakannen kuva: Gunnar Almberg